

Středolatiniská lit. tvorba, poetiky

Latina – „jazyk otcovský“

středolatiniská poezie

Alkuin z Yorku (2. pol. 8. stol. – u dvora Karla Velikého, tzv. karolinská renesance)

Sedmero svobodných umění (septem artes liberales)

- Trivium : gramatika
- dialektika
- rétorika

- Quadrivium: aritmetika
- geometrie
- astronomie
- musica

Podmínky literární tvorby

- znalost teorie
- četby „dobrých autorů“
- praxe

Básnické dílo je posuzováno:

- rozumem
- ušima
- zvykem
- zařazováno k dobovému kánonu (imitatio et aemulatio)

Gramatika:

jazyk a literatura (teorie, ukázky, překlady, etymologie)

Trojí funkce lit. díla:

➤ docere – delectare – movere
(poučit – bavit – pohnout, dojmout)

Styl:

- vysoký
- střední
- nízký

Stylové rozvrstvení na příkladu Vergiliovy tvorby

Bucolica

(nízký)

pastýř

ovce

hůl

fíkovník

pastvina

Georgica

(střední)

rolník

býk

pluh

jabloň

pole

Aeneis

(vysoký)

rytíř

kůň

meč

vavříin

město, hrad

Způsob pořádní látky:

- přirozený (ordo naturalis)
- umělý (ordo artificialis)

Rétorické figury (ornatus facilis)

Tropy (ornatus difficilis)

Poetiky - učebnice

Tradiční učebnice:

- Horatius: *O umění básnickém* (t. *Ad Pisones*, 1. stol. př. n. l.) - tzv. stará poetika

Poetiky – učebnice

Tzv. nové poetiky:

- *Poetria nova* Galfreda de Vino Salvo (konec. 12. stol.)
- *Ars versificatoria* Matouše z Vendôme (13. stol.)
- *Laborintus Mistra* Eberharda (13. stol.)

a další.....

Žákovská poezie

- vagantská, goliardická
- makarónská – latina a jazyk vernakulární

Oblíbené žánry:

- žebravý list
- pijácká píseň
- milostná píseň
- satirická píseň (sem náleží i tzv. posvátná parodie, parodia sacra)

Goliášova Apokalypsa (1150)

Vagantská strofa (na příkladu českého překladu):

- Po májové obloze / slunce září silo,
- střely žhavých paprsků / mocným proudem lilo,
- proto jsem šel do háje / v skrýš, kam stín se trousil,
- mírný větřík západní / o přízeň jsem prosil.